

TIEDOTE RDA-KUVAILUOHJEIDEN KÄYTTÖÖNOTOSTA

8.5.2015

Mikä RDA on?

RDA (Resource Description and Access) tarkoittaa uusia kansainvälisiä kuvailusääntöjä, jotka korvaavat vähitellen nykyisin käytössä olevat kuvailusäännöt (ISBD = International Standard for Bibliographic Description) ja Hakutiedot-oppaan.

Kuvailusäännöt määrittävät, mitä tietoja kuvailtavasta kohteesta sisällytetään kuvailuun ja siten myös sen, mitä hakusanoja käyttäen tiedonhakija löytää kuvaillun kohteen tietokannasta.

Miksi RDA otetaan käyttöön?

Tiedonhakijoiden tarpeisiin vastaaminen!

Uudella tavalla rakenteistetut RDA-kuvailusäännöt tukevat monimuotoisten tietoineistojen kuvailua ja tiedonhakijoiden muuttuvia tarpeita.

Valmiiden kuvailujen hyödyntäminen!

RDAn myötä Suomi liittyy monien maiden yhteistyöverkoston, jossa kuvailutiedot luodaan kansainvälisesti yhteensopiviksi. Tämä tukee eri maissa tuotettujen kuvailutietojen aiempaa helpompaa hyödyntämistä esim. poimintaluetteloinnissa.

Kirjastometatiedon vaikuttavuuden lisääminen!

RDA antaa mahdollisuuden kuvailuformaatin (nyt MARC21) nykyaikaistamiseen tulevina vuosina ja siten kirjastojen kuvailutietojen avaamiseen vapaaseen verkkoon järkevissä muodossa. Näin suomalaisten kirjastojen aineistot ja kuvailutiedot ovat paremmin tarjolla kansainvälisissä tietoverkoissa.

Kohti nykyaikaisempaa kuvailuympäristöä!

Täysi hyöty RDA-kuvailusta saadaan vasta, kun kuvailuformaatti ja tietojärjestelmät voidaan vaihtaa RDA-kuvailua paremmin tukeviksi. RDAn hyöty tulevaisuudessa näkyy kuvailun tehostumisena ja laadun parantumisena, kun käytössä on monia kansallisia ja kansainvälisiä kuvailua ohjaavia välineitä.

Miten RDA otetaan käyttöön?

Kuvailun kansallisten yhteistyöryhmien panos

RDA-kuvailusääntötekstiä täydentäviä suomalaisia linjauksia ja esimerkkejä on laadittu vuodesta 2013 alkaen kuvailun kansallisissa yhteistyöryhmissä (Kansallisessa kirjastoaineistojen kuvailun ohjausryhmässä, Kumeassa ja Luumussa), joissa kirjastosektoreilla on ollut omat edustajansa. Työ on loppusuoralla.

Sääntötekstin julkaiseminen ja käyttöönsaaminen

Suomenkieliset RDA-kuvailusäännöt linjauksineen ja esimerkkeineen julkaistaan kansainvälisessä RDA toolkit –palvelussa (www.rdatoolkit.org) syksyllä 2015. RDA:n käyttöönottavat kirjastot lisensoivat maksullisen RDA toolkitin toistaiseksi itse. Kansallisen ja keskitetysti rahoitetun lisenssin mahdollisuutta selvitetään.

Konversion toteuttaminen

RDA:n käyttöönottoon liittyvän konversiosuunnitelman vahvistumisen jälkeen konversion etenemisestä tiedotetaan tarkemmin konversioon liittyvien tiedotussivujen kautta. RDAhan liittyvä konversio tulee olemaan suunnilleen samansuuruinen kuin vuonna 2011 toteutettu nykyisten kuvailusääntöjen (ISBD consolidated) konversio. Kansalliskirjasto huolehtii keskitetysti konversion läpiviennistä. Konversio toteutetaan todennäköisesti vuoden 2016 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. RDA otetaan käyttöön MARC21-formaatissa ja nykyisissä tietojärjestelmissä.

RDA-koulutukset

RDA-koulutukset kirjastoverkolle järjestetään syksyllä 2015 kolmena eri sisältöisenä koulutuspäivänä syys-, loka- ja marraskuuden viimeisillä viikoilla. Tarkemmat tiedot koulutuspäivistä annetaan kesän aikana.

RDA:n käyttöönoton kustannukset kirjastoille

Käyttöönoton kustannukset muodostuvat

- RDA toolkit –lisenssistä (alk. 161 euroa)
- osallistumisesta 3 koulutuspäivään (myös etäosallistumismahdollisuus)
- muutaman uuden MARC21-kentän käyttöönotosta
- RDA-sääntötekstiin tutustumisesta ja kirjastokohtaisen lisäohjeistuksen laatimisesta tarvittaessa.

Käyttöönotto ei muuta työprosesseja.

Milloin RDA otetaan käyttöön?

RDA-kuvailusääntöjen käyttöönotto Suomessa aloitetaan 2016. Kansalliskirjasto, ammattikorkeakoulukirjastot ja museosektori ovat tähän mennessä päättäneet käyttöönotosta vuoden 2016 alussa. Jotta eri sääntöjen aiheuttamat tuplatietueet vältettäisiin, olisi Melinda-metatietovarannossa kuvailevien kirjastojen hyvä siirtyä samanaikaisesti eli vuoden 2016 alussa RDA:n käyttöön.

RDA ovat ottaneet jo käyttöönsä anglo-amerikkalaiset maat. Pohjoismaat ja saksankieliset maat aloittavat RDA:n käytön lähiaikoina.

Mistä saa lisätietoa RDAsta?

RDAsta ja kuvailun muutoksesta saa lisätietoa

palveluosoitteesta kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

RDA-tiedotussivuilta <https://wiki.helsinki.fi/display/RDA/RDA-tiedotussivut>

Marja-Liisa Seppälä
RDA-vastaava
marja-liisa.seppala@helsinki.fi